

Inspir@cje 2016, czyli jak uczynić polską szkołę jeszcze lepszą

Inna optyka edukacji

„Wybrzmiało to” na konferencji Inspir@cje 2016 w Warszawie: prawdopodobnie polską oświatą rządzą... kosmici. Nie, nie, proszę nie zrozumieć, że teraz nią rządzą - oni polskimi szkołami rządzą od dawien dawna!

MARCIN POLAK*

Dlaczego tak uważam? No jak inaczej można zrozumieć błędne decyzje podejmowane w edukacji dziś, rok temu, trzy lata temu, pięć, dziesięć itp. Tylko w ten jeden sposób możemy to próbować sobie wyjaśnić – kosmici patrzą na szkolną rzeczywistość z zupełnie innej perspektywy, z innej zupełnie galaktyki, niekoniecznie widząc to samo, co widzą nauczyciele, rodzice i uczniowie głęboko zaangażowani w życie szkół...

W tym samym czasie co Inspir@cje (w pierwszych dniach wakacji) odbywało się w Polsce kilka konferencji, ale wygląda na to, że początek wakacji to dla wielu nauczycieli pielgrzymka do inspirującego „edukacyjnego spa” w Warszawie. Pełny zapis wystąpień konferencyjnych będziemy zamieszczać sukcesywnie w Edunews.pl przez całe wakacje, dziś tylko krótko opowiemy o tym, co „wybrzmiało”. To nowe słowo lansowane dziś w debacie edukacyjnej – proszę zapamiętać i stosować – otóż nauczyciele w szkole już „nie mówią” – oni „wybrzmiewają”... Dwudniową konferencję trudno zmieścić w artykule prasowym – oto próba podsumowania wystąpień około 30 Inspir@torów.

Nihil novi

W moim wystąpieniu otwierającym sięgnąłem po teksty źródłowe Stefani Sempołowskiej poświęcone reformie szkolnej 1862 r. Okazuje się, że pewne rzeczy się w Polsce wcale nie zmieniły – nadal mamy do czynienia w edukacji z problemami dostrzeganymi jeszcze w drugiej połowie XIX wieku! I nadal nierozwiązanymi, jak choćby brak szacunku dla nauczycieli, brak zaangażowania ich w rzeczywistą dyskusję o potrzebach oświaty, brak odpowiednich do wyzwania współczesności dobrej jakości systemów kształcenia przyszłych nauczycieli.

Mając za zadanie zrealizowanie programu nauczania, dość łatwo popaść w rutynę i iść po tzw. najmniejszej linii oporu. A edukacja to jednak sfera wolności – kwitnie wtedy, gdy mamy swobodę myślenia i działania. Prof. Stanisław Czachorowski z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego zachęcał nauczycieli do bycia „ignorantami” (w pozytywnym rozumieniu tego słowa) – stawiania się trochę w roli dziecka, które odkrywa coś nowego i cieszy się z tego powodu. To pewne remedium na rutynę i znudzenie. Warto obserwować, podpatrywać, ale także powielać, eksperymentować, korzystając z pomysłów i działań innych osób,

Prof. Stanisław Czachorowski zachęcał nauczycieli do bycia „ignorantami” w pozytywnym rozumieniu tego słowa

niekoniecznie tylko nauczycieli. Dzięki temu edukacja staje się bardziej życiowa, pozwala sprawdzić wiedzę w praktyce i rozwinać nowe umiejętności.

Siła relacji

Marzena Kędra z Publicznej Szkoły Podstawowej Cogito w Poznaniu (Nauczyciel Roku 2012) pokazała nam, jak dyrektor może budować i zmieniać szkołę, tworząc zarówno nowoczesne i wspierające rozwój środowisko uczenia się, jak i dobre i głębokie relacje z rodzicami i społecznością. Recepta na dobrą szkołę jest bardzo prosta. Podawał ją już Freinet w swoich pracach – trzeba „tylko” wyzwolić w dziecku poczucie ciekawości do poznawania świata, tak aby dziecko samo szukało odpowiedzi na pytania, tworzyło eksperymenty i doświadczenia.

Maria Czerwińska, dyrektor Zespołu Szkolno-Gimnazjalnego w Nędzy, wyjaśniła, czego rada pedagogiczna i dyrektor szkoły mogą nauczyć się od... gęsi! Co mają wspólnego gęsi i szkoła? Pióro? Odłot? Kluczy? Otóż nie – najbardziej od gęsi możemy uczyć się... współpracy!

Agata Baj i Julia Jajkiewicz zachęcały nauczycieli do rysowania myśli – wcale nie trzeba świetnie rysować, gdyż możemy posługiwać się pewnymi schematami i prostymi elementami graficznymi. Taka myślografia pomaga odpowiednio wydobywać istotę przekazu edukacyjnego przy wykorzystaniu elementów graficznych.

Usłyszeliśmy także o wartościach, które powinniśmy propagować wśród uczniów polskich szkół. Kulczyk Foundation poprzez prowadzone działania edukacyjne zachęca nauczycieli do poświęcenia więcej uwagi takim wartościom, jak empatia, praca, współpraca.

Jesteś WAŻNA, jesteś WAŻNY

Nie bójmy się tego mówić w szkole uczniom, ale także sobie samemu – zachęcała nas Marta Florkiewicz-Borkowska z Publicznego Gimnazjum nr 3 w Pielgrzymowicach. Emocje w szkole są bardzo ważne i pomagają nam budować dobre relacje z dziećmi i młodzieżą. Ty jesteś ważny, ty jesteś ważna dla mnie – miejmy odwagę to powiedzieć uczniowi, rodzicowi, nauczycielowi czy dyrektorowi.

Łukasz Srokowski opowiadał nam, że w szkole bardzo ważne jest oddawanie dzieciom możliwości podejmowania decyzji dotyczącej procesu dydaktycznego i kontraktu edukacyjnego. Poczucie współodpowiedzialności za uczenie się jest czymś, co bardzo wzbogaca ten proces i buduje relacje.

Jolanta Okuniewska ze Szkoły Podstawowej nr 13 w Olsztynie, finalistka światowego konkursu Global Teacher Prize 2016, opowiadała nam o tym, że każdy nauczyciel musi się cały czas rozwijać. Warto mieć marzenia, zwłaszcza takie, które są trudne do zrealizowania, i dążyć do nich. W ten sposób się rozwijamy i zdobywamy własne, osobiste szczyty.

Kosmici są wśród nas

O kosmitach w edukacji i ich sposobach patrzenia na szkołę opowiadał z humorem Jacek Ścibor z Zespołu Szkół w Chrzastawie Wielkiej. Teza jego wystąpienia została już wyrażona we wstępie do artykułu. Byłych i obecnych Ministrów i „nauczycieli” zapraszamy do głębokiego zastanowienia się nad nią. Czy kosmici mają zawsze rację?

Joanna Krzemińska z Łódzkiego Gimnazjum Mikron i Dariusz Martynowicz z LO nr 6 w Krakowie opowiadał nam,

w jaki sposób można ożywić lekcje języka polskiego i autentycznie zaangażować uczniów w naukę i poznawanie literatury oraz zasad językowych. Nie trzeba wcale wytaczać „kanonów” – wystarczy oddać uczniom możliwość samodzielnego myślenia i działania. To działa!

Coraz więcej dzieci korzysta z internetu i rośnie problem bezpieczeństwa cyfrowego, zwłaszcza że dzieci mają więcej smartfonów i tabletów. Bezpieczni powinniśmy być i tu, i tam – opowiadała nam Aleksandra Kuś z Fundacji Orange.

O stereotypach i zachowaniach

Jacek Pyżalski z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu zwracał uwagę na związki wychowania i internetu. Zauważył, że komunikacja przez internet oczywiście jest inna niż twarzą w twarz, ale przecież nie ma jednego typu komunikacji zapośredniczonej przez komputer – jest ich wiele różnych. Więc nie można powiedzieć, że komunikacja przez komputer jest uboga. Niezależnie jaka ona jest, zawsze powinniśmy zastanowić się nad aktywnością w sieci – obojętnie, czy mamy dobre, czy złe intencje. Z badań jednak wynika, że najbogatsze relacje międzyludzkie kształtują się wtedy, gdy spotkaniom twarzą w twarz towarzyszą też liczne spotkania wirtualne.

Na stereotypy w oświacie zwrócił uwagę Jarosław Pytlak, dyrektor Zespołu Szkół STO na warszawskim Bemowie. Zastanówmy się zatem nad następującymi twierdzeniami:

- rywalizacja jest motorem rozwoju;
- udane samodzielne dzieło ucznia/grupy uczniów jest najważniejszą osiągnięciem nauczyciela;
- technologia jest istotnym wsparciem tradycyjnej dydaktyki;

- starsi uczniowie są zagrożeniem dla młodszych;
- rodzice są równoprawnymi partnerami nauczycieli w szkole;
- rodzice najlepiej wiedzą, co jest dobre dla ich dzieci;
- rodzice są „zakalą szkoły”.

Jak zauważył, stereotypów nie zabrakło także w prezentacji wyświetlonej przez minister Annę Zalewską w Toruniu 27 czerwca: zastosowanie nowoczesnych technologii czyni oświatę nowoczesną, władza poprzez akty prawne może skutecznie kształtować postępowanie nauczycieli, projekt edukacyjny jest najdoskonalszą metodą oddziaływań dydaktycznych.

TIK dla każdego

O tym, jak radzić sobie z trudnymi przypadkami edukacyjnymi, mówiły Zyta Czechowska i Jolanta Majkowska z Zespołu Szkół Specjalnych w Kowanówku. Opowiadały o tym, jak postanowiły spróbować wykorzystać narzędzia TIK w pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych. I jak się to udało!

Mówiliśmy także o przestrzeniach edukacyjnych w szkole, pokazując materiały i dorobek współpracy czterech podmiotów: Fundacji CEO, Fundacji Think!, szwedzkiej formy RAU i niemieckiego instytutu HIE-RO w projekcie „Przestrzeń edukacji 21. Otwieramy szkołę!”. Niedługo dostępne będą online do darmowego pobrania (m.in. w Edunews.pl) trzy poradniki wypracowane w projekcie.

Były też gry w platformie edukacyjnej Squla, gry z kośćmi, zabawy zamiast kserówek, warsztaty eTwinning, roboty towarzyszące Mistrzom Kodowania, porady, jak zdobyć pieniądze dla szkoły. A wieczorem pierwszego dnia głośne kibicowanie reprezentacji Polski na Euro 2016 podczas meczu z Portugalią.

Uczestnikom i Partnerom dziękujemy za aktywny udział w wydarzeniu i tworzeniu niepowtarzalnej i inspiracyjnej atmosfery konferencji Inspir@cje 2016. Do zobaczenia na kolejnych spotkaniach. ■

***Marcin Polak** jest twórcą i redaktorem naczelnym Edunews.pl oraz współtwórcą warszawskiej Fundacji Think! Od niemal dwóch dekad zajmuje się oświatą i komunikacją społeczną, realizując projekty edukacyjne o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym. Jest również członkiem grupy Superbelfrzy RP.

Jednym z patronów medialnych Inspir@cji 2016 był Głos Nauczycielski